

רגע לפני היבנה

מילואים בשנה, ואעשה את זה מפני שזה שלי.

איפה עוד אני יכול ללכת לטייל בשבת ולפגוש את כל מי שאני מכיר מהגן, מבית הספר, ומאני לא זוכר איפה (אולי מהצבא?) ואחרי השלום, מה נשמע? לשמוע ריכוז עסיסי על השכנה המתפרפרת, כי זו באמת השכנה שלי. ומהשכנה הקנדית — למי איכפת בכלל, שתפרפר מצדי עם כל טורונטו, זה לא יעניין אותי בכלל! אני רוצה להגיע לתנועה הנוער בארץ ולראות שם את הילדים הקטנים מתווכחים כמו פוליטיקאים מנוסים על המצב המדינה-כלכלי. לא רוצה להשתתף, רק להקשיב להם, לתינוקות הללו שמתווכחים בלחט, ולשמוע איך הארץ הזאת בנפשו, ואיך אחרי שכל צד יגמור את טיעונו, הם ייצאו בידור לטייל בשבילי הארץ ויאבדו אותה ברגליים.

אפילו לציפצופי המכוניות, הנשמע עים במקלה ענקית ועצבנית באותה עשירית השניה שבה מתחלף הרמזור מאדום לכתום, אני פיתאום מתגעגע. רוצה שוב לשמוע את שאלת השאלות לות על הכניס (שנשאלת 20 פעם בנ"ס) סיעה ממוצעת הרצליה-לאיבני: "מוכר?"

קשה, אז נשברים?"

אני זוכר שפעם, בבית הספר, בתחילת השנה, נכנסה לכיתה מורה חדשה. היא הביטה בכנסינו בפעמית במשך דקות ארוכות, ואז אמרה: "בכל שנה אני מתרגשת מחדש כשאני נכנסת לכיתה חדשה ורואה את הפרצור פים. רק בארץ אפשר לראות בכיתה אחת ג'נג'ים, בלונדים ושחורים. כל כך הרבה צבעים, כל כך יפים ושונים, ובכל זאת עם אחד".

אבל זה לא רק עניין של צבע, פה הבחורות (לבננות, ברוני) שריות גם באופי. אני יכול להסתכל בבחור במשך חצי שעה, והוא תחשוב שאני מסתכל על משהו שצמוד מאחוריה. בארץ אחרי מבט כזה תתפתח תוך כמה שניות שיחה ערה או, שלחלופין, יגיע משפט עצבני כסיגנון: "מה יש לך? רר צה תמונה".

נוסף על אהבתי ישראל, שהיקנתה לי השהייה פה בקנדה, הגעתי גם למס' קנה שהרברים החומריים בחיים חשוך כים פחות. פה, גם אם יש לך מכונית מפוארת, אין לפני מי להשווץ, גם לשכן יש, אז מה זה שווה?

אני רוצה לחזור לארץ, ולמצוא ג'וז שיאפשר לי התקרבות והתפתחות עצמית. אני אקנה מכונית משומשת במצב טוב (מישהו מוכר?) שתהיה פחות טובה מוז שיש לי כאן. אשכור דירה קטנה בתל-אביב, ואחליל שנורא הייתי חמישה ימים עובדים, שיששבת מכ' לים, פעם בכמה שנים חוץ לארץ, פעם בשנה חופשה באילת או בטבריה, ומש תדלים להיות מרוצים.

החלומות על חיים טובים יותר כחוף-לארץ נגזזו, נגזזו כי החיים שם לא יותר טובים. אבל לעצב שגלוה

טלוויזיוני על הירידה עם אלי גבע, חבר "האגודה למניעת ירידה". אבל שיחת-הטלפון שלה הגיעה מאוחר מדי. באותו היום כבר היה פזי בין שמיים וארץ, במטוס שעשה דרכו לקנדה.

כשהגיע לשם, פגש בחברים מהצבא. בעזרתם מצא עבודה. "אני עובד קשה, קורע את עצמי, אבל מרוויח טוב מאוד, 3000 דולר בחודש בעבודות מזדמנות, פה אין חובבות, מי שעובד קשה, מרוויח".

החורשים חלפו עברו, והשבו הגיע מיכתב נוסף — המיכתב האחרון מהגולה. "בגלל כל מה שיש לי נגד הארץ, אני עוזב והולך למקום אחר, לנסות חיים אחרים", אמר. אז, בימים הקרובים הוא יהיה כאן בארץ, והפעם לתמיד.

מיכתב האחרון הוא מסביר את מניעיו:

רגע לפני הירידה

אריקת תגליות של לחם בלימים בארץ עם חברים ובמלחמת העצמאות

ששביד לי עשה מדוע אין בן אדם רגיל לוחם במקום שבו חיי' סח לו שם ת'י' מוב לו'

אחרי שלוש שנים בגולני השתחרר פזי דויטש, צעיר בלונדי ונאה, מהצבא. הוא החליט לרדת מן הארץ.

אז פירסם העולם הזה (12.8.87) מונולוג שלו, שבו סיפר על מניעיו — מה מביא בחור צעיר, שהיה מדריך בתנועת-נוער, ושהחליט מתוך מניעים אידאולוגיים לשרת בחיל קרבי, לקום ולעזוב.

"חיים רק פעם אחת, הבן-אדם צריך להעביר את החיים הללו איפה שנח לו וטוב לו. אף אחד לא יכול לבוא אלי בתלונות, נתתי למדינה שלוש שנים מחיי את החובה שלי תרבותי". כך אמר במונולוג.

אחרי פירסום הכתבה הגיעו למערכת עשרות מיכתבים שובה ליריד הצעיר. שבוט אחר-כך טילפנה למערכת עורכת מבט, היא ביקשה ליצור קשר עם פזי, כדי שישתתף בעימות

הוא חיל סרבי הוא שוחרר מצה"ל הוא שומר לדת מן הארץ הוא מסביר את מניעיו

הוא חיל סרבי הוא שוחרר מצה"ל הוא שומר לדת מן הארץ הוא מסביר את מניעיו

אדם צריך לחיות איזה עמלני לו. אם תכל כאן חסר, למה לא ללכת ישר למעלה? שלוש שנים? לא חתמה משפחה למעלה... הדבר היחיד שבידני מציגים זה צמחילואים... אם אודה עשיר, אעלה חתומה למעלה.

כאן חיל סרבי הוא שוחרר מצה"ל הוא שומר לדת מן הארץ הוא מסביר את מניעיו

הטובים יותר. אז עלתה לעיני התמונה של הרגעים הכי קשים בצבא. שבהם אמר המ"כ, שסבל לא פחות מאיתנו, פקודי, "קשה, אז נשברים" וברגעים האלה, קצת התביישתי (מעצמי, רק מעצמי).

יש בארץ (עדיין יש, אני מניח) הרבה דברים שאני לא אוהב, שלא מוצאים חן בעיני. כל מיני שמות של פוליטיקאים רופיי-שררה מעוררים בי גועל ובח" לה. אני לא סובל את תרבות המנגל בשבתות ובחגים. מרגיזים אותי גורא העיצומים והשביתות שחוזרים חרשות לבקרים, כשהמישפט שמרחק מעליהם הוא הדבר הכי מרגיז בארץ: "מגיע לך" אין בארץ לתת, יש לקחת. אבל פיתאום חשבתי לעצמי שפה, בקנדה, דברים כגון אלה לא מפריעים לי בכלל, כי לא איכפת לי מה שקורה

אביב התחיל לפשוט על טורונטו, ואיתו ריחות-פריחה משכרים, ציוץ ציפורים ושמש חיוורת, הנלחמת עם שמיים אפורים. הימים מתחילים להיות יפים יותר, וגם השלג, ההולך ופוחת, אינו מצליח לשתק את הצמיחה שבי פתח.

אתמול הגיע אלי חבר של חבר של חבר מהצבא. הוא נחת אצלי עם מיומדה אחת והרבה תיקיות.

ככה זה פה, הצעירים הישראליים מחפשים קשר זה עם זה. מיספר הצ'עירים הישראליים המגיעים מדרום בגורלו. ספק רב אם הפקידים הממשלתיים מחמיר-הכסאות (אוף, שוב אני מתחיל לקטור), האמורים לטפל בעניין הירידה, מודעים לכך.

אז החבר של החבר של החבר הגיע לארצות-הקור, ועתה הוא מחפש רידה. עד אז הוא יתגורר אצלי.

הימים עוברים במהירות, וכל יום שחולף מקרב אותי אל החזרה לארץ. בעוד כמה שבועות, אחרי שאמכור את המכונית, ואחרי שאעשה טיול אחרון בארצות-הברית, אני אחזור לארץ-הקודש הכל-יך לא-קדושה, אבל האהובה, ואת האהבה הזאת אפשר לחוש הכי חזק פה. דברים שרואים מכאן לא רואים משם...

במיכתבים האחרונים שקיבלתי מחברים בארץ קראתי דברים לא נעימים. הם כותבים על התאכזרות המציאות האזרחית בחיילי המשוח' ררים (לפחות איזה פטור-מס, לפחות זה מגיע לנו, לא" כתב לי דני). הם מספרים על המוראל הירוד, ולא היו חסרות גם מילות-ייאוש על המצב "החרא" שבארצנו (כן, ארצנו).

כתבו לי שאני בשבילי מה לחזור, ועדיף שאשאר ואכין תשתית גם להם. אבל אחרי שמונת החודשים שלי פה (שרווקא לא היו כל-יך רעים) הדברים הללו לא יעזרו. אני חוזר.

ללכת לפסיכיאטר

ההבדל פה מציעים לי ללכת לפסיכיאטר הקרוב, כדי שיברוק מה עומד מאחורי ההחלטה המזווה הזאת.

אתה תסע, תתאכזב ותחזור? הם טוענים, אבל גם זה לא יעזור, וריילות אל-נו יזכו בקרוב לבדוק את כרטיסי הטיסה שבו לארץ, ולהעלות אותי למטוס.

כן, אני יודע היטב לאן אני חוזר, אני יודע שמדינת ישראל נמצאת בתקופת מלחמת-חש"מאות-השנים, מהי גם יודע שהבן, שהיה לי פעם, יש לו סיכוי סביר ליפול במלחמת-מגן נגד קפ' ריסין. אבל ההרגשה הזאת, ההרגשה שכנראה אין חוק ממנה, שפסית הקרקע הקטנה השוכנת בין עשרות מיליוני ערבים, שכל-יך לא רוצים אותנו פה, שייכת לי, והיא הבית והיא המולדת.

ההרגשה הזאת היא שבסופו של דבר תקבע את גורלי לחיות בארץ, ורק

אני רוצה ללכת לים שלי, לחול שלי, להסתכל בתחניכות שלי, כי רק הכינה הזאת בעולם היא באמת שלי

להתפוררות של החלום נוסף עוד דבר: הרגשה חזקה ונהדרת שבארץ ורק בארץ זה הבית. הידיעה הזאת, שכל העולם הענקי הזה יש לי כזה מקום, תעזור לי בוודאי להעביר טוב יותר את 98 השנים שנותרו לי, על פי החשבון האופטימי של 120 שנה.

ולדעת שפה, ורק פה, כל זה שלי (גם הצ'צ'ח), שלי לטוב ולרע. ולמרות מה שכתבתי על העייפות להילחם ולהפגין, אני יודע, למרות העייפות הזאת אני אהיה בכיכר זו או אחרת להפגין כשרק יהיה צריך, ואלך תוך כרי קיטורים 30' (או יותר) ימי

לפני שמונה חודשים ירד לקנדה הוא מתגעגע בחזרה ומסביר מדוע החליט לשו

אז נכור, קנדה היא ארץ יפה ונקיה ומנומסת, ובריאן מארוני, ראש-הממ' שלה, הוא בחור חביב ונערי. אבל למי

בארץ אני מקטר כל הזמן, מפני שאיכפת לי. כאן אני לא מקטר, כי לא איכפת לי כלום. רק מי שאוהב, מקטר

פה, וחוף-מוז, הרברים המרגיזים הללו קצת חסרים (אחרת זה אפילו היה לבעוס ולהתווכח סביב צלחת-הגרעיר נים בימי שיש?) הרי רק בן-אדם אוהב וקרוי אתה מרשה לעצמך לבקר, כי אם הוא לא קרוב, מה איכפת לך מה שקורה קורה איתו?

בארץ. אם יהיו קשיים אלה ואחרים (וכללית, למשל) זה לא יפריע לממש את ההרגשה הזו. בצבא תמיד אמרו לנו "קצת קשה, אז נשברים" לא אחת נוכרתי כמישפט הזה. מעניין, זה היה דווקא ברגעים